

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izšimi nedelje in praznike, ter velja po postri prejemati za avstro-ograke dežele za vse leta 20 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 8 K., za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj. plača za vse leta 28 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko ves, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti vrste po 12 h., če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I nadstropju, upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovojo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 25.

Kamen se je zrušil.

Na Francoskem se doigravajo velopomembni dogodki, ki bodo odločilno vplivali nele na razvoj političnih odnosa v francoski ljudovladi sami, marveč tudi na tok političnih stremljenj v onih državah, ki so po večini katoliške in kjer so si klerikale razumeli priboriti odločilni vpliv na vladajoče kroge in na smer državne politike.

Poleg Španske je menda ni države, kjer bi bil klerikalizem pridobil v zadnjih letih toliko moči in veljave, kakor baš na Francoskem, dasi so vesač imeli vladno krmilo v rokah može, ki so bili odločno svobodomiselnih načel.

Krvava francoska revolucija 18. stoletja, katera je z elementarno silo oprostila ne le francoski narod, marveč posredno vso Evropo od robskih spon absolutistične države in cerkve in prva proglašila veljavno načelo svobode, bratstva in enakosti, je z brezobjirno roko nastavila sekiro na drevo klerikalizma in udarci, ki mu jih je zadala, so opravičevali nado, da je na Francoskem za vedno odklenkalo rimskega gospodstva.

Temu pa ni bilo tako!

V restavracijski dobi je klerikalni zmaj znova veljal za prešerno dvigati glavo in skoro se je popel do takšne moči in vplivnosti, ko nemara le malokedaj preje.

In ko je pri Sedanu bilo strmoljavljeno Napoleonovo cesarstvo, ko se je proglašila ljudovlada in so dobili v roke krmilo države može, prožeti z duhom svobode in napredka, se je splošno mislile, da je to pot za vselej strta moč klerikalizma, ki se je doslej objestvo šopiril v državi in ki je bil glavni krivec vseh onih nesreč, ki so Francijo zadele v zadnjih desetletjih.

Francija je postala republika, slovenča na načelih „fraternité, égalité, liberté“, ki jih je proglašila prva revolucija, na celo države so stopili svobodomiselnii može, klerikalni elementi pa

so se skrili v ozadje, kakor da bi se hoteli za vselej odreči in odpovedati vseh svojih aspiracij.

Skoro se je pa pokazalo, da je bilo vse to samo navidezno. Res se niso udeleževali javnega političnega življenja, a tem intenzivnejše so delali skrivoma in na tihem in to njihovo delovanje je bilo tem uspešnejše, ker jim je država pustila v rokah najuspešnejše sredstvo za propagiranje njihovih idej — šolstvo, vzgojo mladine. In jedva je poteckla ena življenska doba, že je narasla klerikalna moč tako silno, da je klerikalstvo tvorilo takorekoč posebno državo v državi sami. Dober del intelligence in skoro pretežna večina armade je že bila po zaslugu kongregacijskih šol prožeta s klerikalnim duhom — gotovo jamstvo, da zapoje ljudovladi kar najpreje mrtvaški zvon, ako začasa ne zajezi in uniči klerikalnega vpliva, ki je v prvi vrsti temeljil na okolnosti, da so imeli klerikalci vso vrgo mladine v svojih rokah.

Waldeck-Rousseau je započel to delo, zavrsil pa ga je njegov naslednik bivši abbé Combes.

Šolstvo je bilo s tem iztrgano iz rok klerikalizmu, odvzeto mu je bilo glavno orožje za propagando in pri tem bi bilo tudi najbrže ostalo, ako bi v borbo med klerikalstvom in vlado ne posegla rimska kurija ne morda pomirjevalno, marveč skrajno agresivno in žaljivo za Combesovo vlado.

Predletom dni se je stavil francoski zbornici predlog na ločitev države od cerkve in Combes je še takrat odločno izjavil, da ne misli na to skrajnost.

Ko je pa letos papež Pij vročil vladam katoliških držav tajen, skrajno žaljiv protest proti politiki francoske vlade in s tem direktno posegel v notranje zadeve francoske republike, je počila zadnja struna in Combes je v tem zasedanju predložil parlamentu zakonski načrt za ločitev države od cerkve.

Konkordat s papežem se odpove in verniki katoliške cerkve in vseh

božjega, če je v sv. pismu obsložena božja beseda. Zato izdajajo duhovniki le svojevoljno popolne izvode iz sv. pisma in jih komentirajo, kakor pač njim kaže. Tak izvod in tak dostikrat jako otročji komentar obsegajo tudi »Zgodbe sv. pisma«. Za to obskurno znašilo, ki nikomur nič ne koristi, je Mohorjeva družba že razmetalna na stotisoč. Samo letosnji snopič velja 33.992 K in to je že 11. Lahko je torej izračunati, kako končno sveto bodo veljale »Zgodbe«.

Družba sv. Mohorja imajo duhovniki v rokah in izkoriščajo jo z veliko brezobraznostjo za svoje namene. To se najbolje spozna iz knjig samih.

Kakor vedno, sta tudi letos dve knjigi nabožne vsebine, namreč »Zgodbe sv. pisma« in molitvenik »Lurška mati božja«. Leta na leto izda Mohorjeva družba kak molitvenik. V vseh so seveda ene in iste neslane fraze, katerim se razumni ljudje že davno le še posmehujejo. Samo ob sebi je razumljivo, da pisatelji molitvenikov ne morejo ničesar novega poveditati, da morajo vedno eno in isto premiehati in da je torej pisane molitvenikov samo »kšef«. A koliko se žrtvuje za te knjige. Samo letosnji molitvenik »Lurška mati božja« je vlejal 51.376 K.

Za »Zgodbe« in za »Lurško mati božja« je torej Mohorjeva družba samo letos izdala 85.968 K. Naj čitatelji pomislico, koliko dobrega in

drugi veroizpovedanji morajo na svoje stroške vzdrževati svoje duhovnike in svoje božje hramne.

Cerkve, kapelice, seminarij, škofiske palače, župnišča, sploh vsa poslopja, ki jih je prepričala država ali občina posameznim verskim družbam v porabo, se smejo v bodoče rabiti za bogoslužne namene samo proti najemnini.

Plače duhovnikom od države se ustavijo.

Vse verske ceremonije, naj si bodo že procesije ali druge verske manifestacije, se morajo vršiti med štirimi stenami božjega hrama, a nikdar pod milim nebom.

Tako se glasi v glavnih potezah Combesov zakonski načrt.

Načrt še sicer ni zakon, a ni dvoma, da ga bo zbornica sprejela.

In dan, ko se to zgoditi, bo z zlatimi črkami začrtan v zgodovini kulturnega napredka ne samo Francije, marveč vesoljnega katoliškega sveta.

Moč in vpliv cerkve, ki ga je imela doslej v državi, sta strta, katoliška cerkev postane, kakor druge konfesije, navadna verska družba brez predpravic in privilegijev, ki mora vrhutega še sama skrbeti za svoje potrebe.

V tem osiru bo najhujše zadeta!

Saj se ve, da cerkev in njeni službeniki ne cenijo nobega boga tako kakor — Mamona.

Na Francoskem se je torej utrgal prvi kamen, ki streč klerikalno gospodarstvo. Začetek je storjen, zgled je dan, kako se treba temeljito otesti: klerikalne golazni, ki postane preveč nadležna.

Morda bo Francija, kakor nekoč za časa revolucije, tudi v tem osiru vplivala na ostale države in jim kazala pravo pot k pravemu napredku!

Morda pa boda Francija v svetih zgled klerikalcem v drugih državah, da je nevarno preved na-

penjati strune, ki jih veže z državo! Toda v to je le malo upanja. Tem bolje za nas!

Vojna na Dalnjem Vztoku.

Odbit napad na Port Artur.

General Kuropatkin je posal 26. t. m. tole brzojavko: General Steselj mi je danes posal poročilo, da so Japonci 21. t. m. znova napadli trdnjavo, a so bili z velikimi izgubami odbiti.

Že skoro štirinajst dni krožijo po časopisih vesti, kakor da bi bila Port Arturju že odbita zadnja ura.

Vsa poročila so vedela povedati samo o japonskih uspehih. Kakor je pa razvidno iz uradnega poročila generala Steselja, je pa ruska posadka že pretekli ponedeljek z uspehom odbila japonski napad. Ako ji je bilo to mogoče, potem pač ne morejo biti resnične vesti, ki zatrjujejo, da so Rusi v Port Arturju že popolnoma obnemogli in da ne morejo več braniti, da bi Japonci uspešno ne napredovali pri obleganju.

Poročilo generala Steselja torej dementuje vse neugodne vesti, ki so se v zadnjem času trosile o Port Arturju zlasti po angleških časopisih.

Japonski uspehi?

»Kalanzeiger« se poroča iz Tokija: Po semkaj došlih vesteh napoveduje Japonci pred Port Arturjem od dneva do dneva bolj. Osvojili so ugodne pozicije ob vznova gore Kikan. Sedaj so navalili na okope pri foru Sungšan in se pripravljajo, da splezajo na 36 m visoko obzidje tega fora. Težki topovi, ki so postirani nekoliko bolj zadaj, bombardirajo neprestano severni del utrdbe.

»Morning Post« javlja iz Singapura: Čuje se, da so russki topovi v Port Arturju ustavili ogenj. Sodi se, da posadki vsled zadnjih eksplozij nedostanejo streljiva.

Pripovedke ujetnikov.

Po poročlu »Standard« iz Tokija zatrjujejo baje ruski ujetniki, da je vel general Steselj uvidevan, da je vsak nadaljni odpor brezuspešen. On je baje pripravljen kapitulirati, da bi preprečil nadaljno prelivanje krvi. V nasprotju s Steseljem pa od klanja general Smirnov, poveljnik Liaotiešena, trdovratno vsako misel na kapitulacijo.

Smirnov je baje posal čarju Nikolaju posebno poročilo, v katerem obljublja, da bo on, ako vse drugi omagajo, držal trdnjavo do zadnje kapljice krvi.

Mislimo, da nam ni treba še posvebe naglašati, da je ta vest zelo neverjetna!

Častno darilo generalu Steselu.

Na predlog grofa d' Andigny je »Echo de Paris« jel nabirati prispevki za častno darilo ki se ima izročiti junaku boritelju Port Arturja generalu Steselu in njegovi gospodarji.

Generalu se namerava izročiti zlata častna sabla, gospe St-slej krasen dragocen nakit, vsem braniteljem Port Arturja zlasti po angleških časopisih.

Z mandžurskega bojišča.

General Kuropatkin poroča z dne 26 t. m.: Včeraj je obstreljevala nača artiljerija sovražnika, ki je gradil okope, in ga s tem oviral pri delu.

Japonska artiljerija je na načenj krepko reagirala. Ob fronti so se predstrane opetovano spopadle.

O kakih važnejših dogodkih danes ali v pretekli noči nisem prejel nobenega poročila.

Nakup križark v Ameriki.

»Daily Telegraph« poroča iz Petergrada:

Vkljub zanikanju je vendarle dogzano, da so južno ameri-

LISTEK.

Knjige Mohorjeve družbe.

Lepo število knjig, ki jih je izdala družba sv. Mohorja, je šlo tudi letos med slovenski narod. 84.598 članov šteje Mohorjeva družba. Vsak član je dobil šest knjig — to je ogromna množina knjig. Zlubože, da ta ogromna množina potiskanega pa pirja ni po svoji vrednosti v nobenem pravem razmerju s stroški.

Družba sv. Mohorja imajo duhovniki v rokah in izkoriščajo jo z veliko brezobraznostjo za svoje namene. To se najbolje spozna iz knjig samih.

Kakor vedno, sta tudi letos dve knjigi nabožne vsebine, namreč »Zgodbe sv. pisma« in molitvenik »Lurška mati božja«.

»Zgodbe sv. pisma« je izšel letos že 11. snopič in kaže se, da izide takih snopičev še precejšnje število. Rimski cerkev je že pred več stolnji prepovedala katoličanom, čitatelji sv. pisma, ker se po vsej pravici boji, da bi vsled čitanja sv. pisma ljudje spoznali, da cerkveni nauki niso več v nobeni zvezi s sv. pismom in da ni na cerkvenih naukih prav nič več

koristnega bi se dalo napraviti s tem denarjem, ki ga je Mohorjeva družba za te knjige proč vrgla.

Ko bi bili duhovniki, ki imajo Mohorjevo družbo v rokah, res prijatelji slovenskega ljudstva, dajali bi mu knjig, ki bi ljudstvu kaj koristile in ne bi ljudstva denarja zapravljali za šarteko, ki jih itak nihče ne čita.

Tudi v »Koledarju« niso ti duhovniki pozabili na svoje namene. Razen koledarja in imenika članov obsega ta knjiga tudi več poučnih in zabavnih člankov in nekaj pesmic — en del pa je posvezen misijonom v inozemstvu in seveda opremljen z dragimi ilustracijami. Naj že kdo misli o misijonih in o Zamurških kar hoče, to je vendar resnično, da jе mnogo stvari, o katerih bi bilo bolje, poučiti slovensko kmetsko ljudstvo. Zdi se nam, da imajo ti stereotipi članki o misijonih samo namen, preparirati ljudstvo, da bi raje seglo v žep za te »misijonarje«.

Bodi svoje srdečne kovač je naslov prav dobrí knjigi, ki jo je pisal Jurij Trunk. Knjiga obsega celo vrsto dobrih naukov za vsakdanje življenje in je pisana prav zanimivo. »Lisica Zvitorepkac obsega skor

bi rekli da popolno zbirko vseh živalskih pravijic o lesici. Priredil je to knjigo Josip Brinar, in sicer za očrasto mladino, vsled česar se je tudi skrbno izognil vsemu, kar bi utegnilo mladino »pohuščati«.

Najlepša knjiga, ki se bo brez dvoma najbolj brala, je Jerneja plem. Andrejko knjiga »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini«. O tej knjigi bomo o prički še kaj pisali. Za danes se omejujemo le na to, da je knjiga zanimiva, da je poljudno in lepo pisana ter opremljena z ličnimi ilustracijami. Knjiga je pisana v avstrijsko-patriotičnem smislu. Mi nismo ničesar proti avstrijskemu patriotizmu, ali vzliz temu ne moremo umeti, kako je mogoče, da se za vedeni Slovenci veseli bosenke okupacije. Avstrija je okupirala Bosno in Hercegovino zato, da zabilje klin v živo meso južnih Slovanov in one-mogoči ustavitev velike srbske države, bi bi bila Hrvatom in Slovencem lehkoto, kar je Italija avstrijskim Italij

ške republike ruski vlad prodale več brzovoznih in velikih križark. Nekaj je že sklonjen in zatrjuje se, da odplujejo šilenske in argentinske ladje v Magelansko morsko očino, kjer sprejmo na krov ruske častnike in mornarje in se kasneje združijo z brodovjem admirala Roždestvenskega.

Ruski podmorski čolni

Pri neki civilni pravdi v New Yorku se je dogalo, da je Rusija od neke ameriške tvrdke nakupila več podmorskih čolnov tipa Holland in si pridobila tudi pravico, da sme na Ruskem zgraditi še šest čolnov enakega tipa.

Baltiško brodovje na potu na Daljni Vzrok.

Eskadra admirala Felkarsama je v soboto priplula v Suez in se usidrala v tamkajšnjem pristanišču.

Od tretje divizije baltiškega brodovja ste dosegli dve torpedovki v spremstvu ene transportne ladje v Cherbourg.

Pri tej diviziji se nahaja tudi brzovozna križarka »Oleg«.

O japonski armadi.

Nemirovič Dančenko poroča, da obstoji Kurokijeva armada iz gardske divizije, 1., 2 in 12 armadne in 5 rezervne divizije; Nodzueva armada obstoji iz štirih divizij in ene konjeničke brigade, Okujeva armada pa iz treh divizij in ene brigade. Od rezervne armade se je poklicalo pod zastavo 46 od domobranstva pa okoli 30 odstotkov.

Japonsko armado tvori 31 procentov aktivnega vojaštva, 32 procentov rezerve in 36 procentov domobranstva.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 27. novembra. Iz mladočenskih političnih krogov se poroča, da Mladočehi tudi potem, ko bo debata o dr. Körberjevi izjavni končana, ne sklenejo nič defnitivnega glede svoje taktike. S svojim sklepom pridejo na dan šele tedaj, ko se bo razpravljalo v plenumu o dnevnom redu. Večina v klubu pa je za nadaljevanje dosedanje taktike tudi napram predlogom za razne podpore. Teh predlog skoro gotovo ne bo mogoče dognati parlamentarnim potom, ker češki radikalci izjavljajo, da sploh ne prepuste nikakoga dnevnega reda, najmanje pa kako vladno predlogo.

Dunaj, 27. novembra. Jutri popoldne ima poljski klub sejo, da se posvetuje o položaju, ki je nastal vsled zadnjega govora ministarskega predsednika. Poljski posredovalci med vladom in Mladočehi se trudijo, da bi Mladočeha pregovorili, naj izločijo iz obstrukcije prera-

dili na ministrski stol, bi igral ravno tako vlogo, kakor jo igra Pij X. kot papež.

Pa tudi če bi bil Pij X. krepka individualnost, zmožen in usposobljen za svoje mesto, bi nikdar ne mogel doseči, da bi se izpremenil cerkveni kurs, ki vodi v propad. Lakomnost in požrešnost sta vzrok, da je prišlo do reformacije, lakomnost in požrešnost sta vzrok, da se je izjavil vsak poskus, združiti različne krščanske cerkve, lakomnost in požrešnost sta vzrok, da je ponesrečil vsak poskus, postaviti rimske cerkev na zdravo podlago.

Naj je mišljeno posameznih papežev že kakršnokoli, za postopanje, tendence in politike rimske kurije je to brez bistvenega pomena. Rim je očamenel, fosilna njegova natura je vzrok, da se čedalje širši krogi odvračajo od cerkve.

Prvotna kristjanska cerkev se je v bistvu spremenila že pred 1200 leti. V prvotni cerkvi so bili duhovniki in lajiki resnični bratje, duševno in materialno združeni in edini. Toda ta častitljiva cerkev je izgubila svoj značaj čim je nastala Curia Romana — monžica časti in denarja lakomnih piscev, spekulantov, advokatov in politikov, ki so spoznali, da ga ni lukrativnejšega podjetja, kakor je izkorisčanje verskih čutil. In to izkorisčanje se je praktiči-

čenski provizorij in vladno predlogo glede italijanske pravne fakultete. Večina v češkem klubu nima nič proti temu, da se točka o italijanski fakulteti izloči.

Dunaj, 27. novembra. Govori se, da je za jutri sklican ministrski svet, ki se bo bavil z definitivno rešitvijo italijanske pravne fakultete v Iomostu.

Za železniško zvezo z Dalmacijo.

Dunaj, 27. novembra. Pod predsedstvom grofa Harracha se je vršila te dni konferenca železniškega odbora za prog Knin-Novi. Konferenca je prisostvoval tudi od poslanec generalnega štaba. Povedalo se je, da se je v Budapešti ustanovil konzorcij za gradnjo železnice Ogrin-Bihač. Zastopnik vojne uprave je izjavil, da armadno vodstvo zelo želi, da bi se nova proga izvedla po dolini Une do dalmatinske meje ter bi se od tam spojila z dalmatinsko državno železnico v Knin. Temu načrtu bi se baje ne ustavljal ne Ogrska, ne bosanska deželna vlada.

Položaj na Ogrskem.

Budapest, 27. novembra. Včeraj so se primerili na vseučilišču veliki izredi. Dijaki so razgrajali, ker rektor ni dal odpreti glavnih vrat. Pred vseučiliščem je prišel velik policijski oddelek. Dijaki so z balkona napadli policijo s premogom. Ker je bil pri tem zadet tudi mestni poglavlar, zapovedal je policiji vdreti v vseučilišče. Na hodnikih je nastal boj med policijo in dijaki ter je bilo mnogo dijakov ranjenih. Akademski senat je protestiral proti policijskemu nastopu. Predavanja na vseučilišču so ustavljeni dokler ne nastopi zopet mir. Dijaki imajo svoj demonstracijski odbor 30 članov. Pri današnjih protestnih shodih se je batil velik izred, vsled česar je vojaštvo cele garnizije konsignovano.

Ustava na Ruskem.

Petrograd, 26. novembra. Tako novih nad obetačoče zasedanje zemstva se je zopet zaključilo. Za konstitucionalno ustavo je izmed 127 zastopnikov zemstva podpisal 101 zastopnik devet točk, v katerih se zahteva, da se mora vsaka prednost pri udeležbi državne uprave izključiti, ker borikratično vladanje, ki loči najvišjo oblast in narod, tvori le tla za upravno samovoljnost. Pravi razvoj države in celokupnega življenja je le mogoč, ako sme vsa človeška družba se soudeljevati uprave. Neobhodno je potrebna svobodna beseda, svoboda tiska, shodov in združevanj. Osebne, državljanske in politične pravice vseh državljanov morajo biti enake. Neobhodno je

raro s cinično brezstvidnostjo. Vse za denar — je bila edina parola. Za časa papeža Gregorja XI. je bilo ob enem ekskomuniciranih sedem škofov, ker niso mogli plačati silno visokih pristojbin za svoje imenovanje. Kardinal Jakob de Vitry je pisal l. 1216: „V kuriji se bavijo samo s politiko s kralji in z vladami; o verskih rečeh se še govoriti ne sme.“ Z velikansko hinavščino je cerkev „perfidiom Židom“ in „dobičkalakomnim trgovcem“ pod smrtno kaznijo prepovedala jemanje obresti, dočim so papeževi vse dežele izsesavali kakor prave pijavke. Ko je papež Nikolaj III. l. 1279 hotel ministrskega generala Ivana iz Parme imenovati kardinalom, je ta ponudeno mu povisjanje odklonil. Ko ga je papež vprašal, zakaj da ne mara sprejeti višokega dostojanstva, je pošteni menih odgovoril: „ker se bavi rimska kurija samo z vojnami in z goljufijami (truffas) za izveličanje duš pa se že davno več ne meni. In sveta Brigita je rekla: „Papež je hujši od Luciferja, papež je morilec zaupnih mu duš, ki preklinja nedolžne in prodaja pravične za umazan dobiček.“

Ta gnili, vseskoz korumpirani régime ni samo zaradi tega že takrat propadel, ker je rimska kurija v obrambo tega sistema še o pravem času uvedla sveto inkvizicijo.

(Dalej p.)

tudi potrebno, da se ljudski zastopniki aktivno sodelujejo pri zakonodajstvu in za potrjenje državnega proračuna. — Zemstvo pa najbrže s svojim načrtom za sedaj še ne bo imelo sreča, ker ima najhujšega nasprotnika v knesu Šipovu pa tudi v — carju. Edina zagovornica ustave je carica. Z načrti zemstva se bo pedal spomladni kongres plemenskih maršalov v Moskvi.

Francosko-ruska zveza.

Pariz, 27. novembra. Pri razpravi o proračunu za ministrstvo zunanjih zadev se je poslal Dubief dotaknil tudi rusko-francoske zveze. Minister Delcassé pa ga je prekinil z besedami: Zveza ni bila nikoli koristnejša kot sedaj in nikoli nismo imeli boljše prilike dokazati, kako zvesto se držimo zvezne pogodbe, ki varuje trajne koristi obeh narodov!

Pariz, 27. novembra. Zbornica je sprejela vse točke proračuna; pri točki »poslaništva« se je proračun znižal za znesek, ki se je doseđaj izdajal za poslaništvo pri Vatikanu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. novembra.

— **Osebna vest.** Gimnazijski ravnatelj g. Josip Starč je stopil v pokoj. Bil je dolgo vrsto let profesor in celih 13 let ravnatelj v Zagrebu. Svoj pokoj hoče uživati na Bledu in v Ljubljani. Na Bledu si je namreč nakupil vilu.

— **Trat in Ljubljana.** V »Politiki« se pod znamko »Ene sudsavalsche Stimme« oglaša nekdo — prej kot ne iz dr. Šusterščevega kluba — z novo idejo glede slovenske pravne akademije. Jedro te nove ideje tiči v predlogu, da naj se vstanovi slovenska pravna akademija in sicer obenem z dotedno laško pravno akademijo. Ti novi misli nasproti podarjam pred vsem, da bi bili nas, ako smo jo mi slučajno sprožili, brezdvobjeno takoj posadili na izdajski stolec in da bi ravno praska »Politika« v ta namen prav rada bila našim ekskutorjem odstopila predale svojega nemškega lista. Ker pa se je misel sprožila iz sreda lepega kluba, je se več hiperpatrionistična! V zadevi sami budi za danes dvoje omenjeno. Najprej smo mnenja, da »jugoslovanski glas« v Politiki precej pretirava, da bombastično piše, da je zblizanje med Slovani in Lahi v Dalmaciji, Istri in na Goriškem velikansko napredovalo. Bojimo se, da se je člankar Politike zagledal v nekako politično fato morganu, in da se prav kmalu prebudi sredi peska s suhim grrom. Mi ne stojimo na stališču, da je sprava med Lahi in Slovani nemogoča; gotovo pa je, da se ta sprava ne bude dala kar tako ležerno iz rokava stresti, kakor oznanja »jugoslovanski glas«. O tem smo že pisali in hočemo še pisati. Drugo, kar omenjamo, pa je to-le. Ko smo svoj čas izrekli ponizno mnenje, da bi Slovencem na Spodnjem Štajersku vendar le kazalo, sprejeti čisto slovensko gimnazijo v slovenskem Žalcu, ter tako oslabiti pozicijo nemškatarskega Celja, bili smo velezidzaci! In tudi praska »Politika« nas je radi tega parkrat prav pošteno obreala. Tu pa se gre za vseučilišče, torej za vse kaj drugega, nego za ponizno srednjo šolo. Gre se dalje za slovensko vseučilišče, koje se mora, ako naj ima kaj prihodnosti, ustanoviti se v prvem in glavnem mestu celo Slovenije. To je v Ljubljani! V tem pogledu bi moral biti izključen vsak kompromis, in pod mizo naj se vrže vsak bolehno mnenje, ki ne more drugega doseči, nego da se pokvari in zastripi dobra stvar. Kaj hočeto s slovensko pravno fakulteto v Trstu, v tem okuženem in nemoralnem lahonskem pomorskem mestu? Kje pa naj prosperira! Slabotno dete bode, od trenutka, ko bi se ustanovila, in vsekdar potem! Tudi o tem hočemo še razpravljati! Oportunist v Pragi nam pa na široko in dolgo načlada, da je sedaj čas, v katerem

bi se dal doseči junctum med slovensko in laško fakulteto. Če že hočete oportunisti biti, čemu pa ne napravite že onega koraka dalje, ter ne zahtevate, da naj se junctum ustvari med laško fakulteto v Trstu in slovensko fakulteto v Ljubljani. Ta junctum bi se dal pri takih razmerah gotovo prej in lašje doseči nego junctum Trat. Pričakujemo torej, da tudi v tem osiru »jugoslovanski glas« kaj od sebe da, in da nam v kratkem pojasni svoje stališče. Ako naj zmaga oportunist, zmaga naj zdravi oportunist. To je naše mnenje.

Poglavlje o nacionalizmu.

Katolička cerkev je od nekdaj stala na stališču, da je smrtni greb, ljubiti svoj narod in svojo domovino, kajti cerkev je internacionalna in kot taka ne more biti prijateljica nacionalizma. Cerkveno stališče je tudi dandanes isto kot je bilo pred stoletji. Čim se je začelo v Avstriji narodnostno gibanje, so mu začeli tudi škofo naoprotvati. Izdali so slavnostni skupni pastirski list, v katerem so proglašili narodnost za posledico greha, za sad habilonske zmešnjave, in to isto misel variirajo leto za leto. Tudi v zadnjem skupnem pastirskem listu zastopajo taisti nazor, samo ne upajo se več tako jasno govoriti, kajti so govorili še pred nekaj leti, kajti narodna zavednost je mogočno narasla in če bi jo škofo tako očitno žalili, kakor so smeli in delali pred leti, bi se jim znalo slabo izplačati. Tekom zadnjih let so »Proč o rimovci« naučili škofe kozjih molitvic. »Slovenec« pravi, da škofo obsojajo le tisti nacionalizem, ki ne pozna Boga in ki nima zmisla za pravičnost. To je tako cenena in jako puhla fraza, ki morda kakemu katoličko-zmešanemu backu imponira, drugemu pa nikomur. Kakšen pa je ta nacionalizem, ki nima zmisla za pravičnost? V Celju na primer so Nemci gospodarji že stoletja. Nemci pravijo, da je pravično, da ostane Celje nemško, Slovenci pa pravimo, da imamo pravico zavzeti Celje, ker je ves južni Štajer slovenski in ker celjsko nemštv živi od zasluzkov, ki mu jih dajo Slovenci. Kaj je torej pravično? Ali je Celje za Slovence »Fremdes Gebiet«, kakor je svoj čas pisal dr. Šusteršč in imajo torej Nemci prav, ali imajo prav Slovenci? In dalje: Slovenci pravimo, da hočemo biti gospodarji na svojem ozemlju in zahtevamo zase pravice hišnega gospodarja, — ali se to strinja s tiste »odločnostjo«, o kateri so pisali avstrijski škofo. Naj nam »Slovenec« jasno in točno odgovori: Ali je pravično ali krivično, da hočemo Slovenci zavzeti Celje in če hočemo biti hišni gospodarji na svojem ozemlju in kaj je sploh po pastirskem listu krivično in kaj je pravično. Take stvari se ne rešujejo s samimi besedami, marveč jih je treba pojasniti na konkretnih slučajih. Torej na delo, hlapci avstrijskih škofov!

— **Častna zadeva dr. Šusteršča.** Čitatelji se gotovo še spominjajo častne afere, ki je nastala za časa deželnoslovenskega zasedanja med dr. Šusterščem in grofom Barbo. Dr. Šusteršč je dotedne protokole objavil v »Slovencu«. Mi smo bili tako velikodušni, da jih nismo vzeli v pretres, kajti vsako stvarno pojasmilo tistega protokola bi bilo pomenu moralično justifikacijo dr. Šusteršča. Toda mi smo bili velikodušni, ker nas privatne afere dr. Šusteršča in grofa Barba zanimajo le v toliko, kolikor nam to nalaga časnikarska dolžnost. Izpoljujoč to dolžnost, beležimo, da je grof Barbo vso zadevo odstopil vojaškemu častnemu sodu, ki je njegovo postopanje odobril in s tem pripoznal, da dr. Šusteršč ni zmožen dati častnega zadoščenja.

— **Klerikalna gospodarska organizacija,** ki je zadobila po svojih falsificiranih bilancah in računskih sklepih tako velik renomé, je raztegnila svoje delovanje tudi na Dalmacijo. Dr. Krek je bil te dni v Dubrovniku in je tam lovil dalmatinske zadruge, naj pristopijo kranjski klerikalni organizaciji. V dalmatinskih zadrugah morajo vladati šudne razmere, da hodejo te zadruge pristopiti kranjski klerikalni organizaciji.

— **Nemško pobalstvo.** Ker rektor, oziroma akademski senat graške univerze nista ustregla zahtevi nemških buršev in nista dala odstraniti tabel slovenskih dijaških društev, so nemški dijaki rabili silo. V mraku, ko ni bilo nikogar na univerzi, je prišlo do 200 nemških dijakov, ki so z barvami premazali načine in barve na deskah slovenskih dijaških društev. Preiskava ne bo imela nobenega uspeha, tako se je rektor že sam izrazil.

— **Südmark** je društvo, ki ima namen, podpirati gospodarsko nemške rojake v slovenskih krajinah. Sedaj smo v gorenjeavstrijskem deželnem zboru izvedeli, kako se v tem društvu dela z denarjem, ki je »nafrehtan« po vseh nemških pokrajinh. Poslanec Falkner je povedal, da je to društvo lani v obliki posojila odstrelalo 14 000 K — »Grazer Tagblatt«! To se imenuje »spodpiranje rojakov v slovenskih krajinah«. Mimo grede bodi še omenjeno, da je »Südmark« imela v neki gostilni shod, da pa se je pred shodom morala iz dotične sobe odstraniti podoba avstrijskega cesarja in na njeno mesto obesiti podoba nemškega cesarja in kneza Bismarcka.

— **Nemška nestrnost.** Na Štajerskem je postal deželni odbor v narodnem oziru že tako blazno nestren, da hoče sedaj zatreći celo slovenske babice! Te babice morajo biti nemškim kulturnoslovenskim pač silno nevarne! Štajerski deželni odbor je prišel sedaj zopet v položaj, da je razpisal 17 štipendij za bodoče babice. Pogoju pa je, da morajo tudi prosilke slovenske narodnosti biti zmožne — nemškega jezika. To značuje, da je za babice silno potrebno. Če ne zna nemški, najbrž ne more nebenemu novorojenčku več pomagati na beli dan. Ko bi ti graški jakobinci vedeli, kako so smešni! Nemški socialistični demokratije imajo vendarle prav, da nobene nemške stranke tako ne prezirajo, kakor te graške nacionalce.

— **Botra je zavrnil v Pewni na Goriškem** kurat Kumar, češ, da boter ni bil za Velikonočni pri spovedi. Kdo pa naj hodi k popom Kumarjevega kalibra k spovedi. Dubovnik, ki hoče

Sumljivo početje. »Slovenec« ima te dni mnogo skrb s slabišimi posledicami plesnih šol. Najprej je pisal o »zločinu«, ki se je baje zgodil, sedaj pa prežekava to »žalostno stvar z velikim veseljem. Razna društva so »Slovenec« v interesih opetovano pozvala, naj pove, v kateri plesni šoli se je zgodila »predavčana nemoralnost«, a odgovoriti neče, ker bi red vzbudil mnenje, da se gre za šolo, v katero hodijo dijaki. Vse pisarjenje je prava klerikalna lumperija. Nas sicer stvar sama prav nič ne briga, ali informirali smo se o nji in zato lahko nekaj povemo. V »Katoliškem domu« je ved plesnih šol. V eno teh šol, kamor pa ne bodojo dijaki ali meščanska dekleta, je hodila tudi neka 18letna šivilja. Pred kratkim je ta šivilja, ko je bil ples končan, šla z dvema moškima se zabavat v različne gostilne in končno je šla sama in prostovoljno s svojima spremiščevalcema v stanovanje enega teh moških. Tri tedne po tem dogodku je punca začela naenkrat pripovedovati, da je bila ono noč tako pijana, da ne ve, kaj se je z njo zgodilo. In zdaj pride najzanimivejše: »Slovenec« je prisnel prvo vest o tem dogodku dan prej kakor se je stvar naznala pristojni oblasti. Med »Slovenec« notico in med ovadbo je torej neka posebna zveza in ta zveza zdobiva posebno čuden značaj po izrekuzdravnikov, da dekleta — sploh ni bilo onečaščeno.

Imenovanja. Sedni kanclist v Vipavi g. Fran Dekleta je imenovan oficijalom istotam. Avskultant g. Fran Vidmar pride iz Gorice v Rovinj.

Repertoar slovenskega gledališča. Jutri v torek se igrajo prvič v sezoni „Legionarji“ izvirna narodna igra iz Napoleonove dobe spisal Fran Govekar, godbo zložil Viktor Parma. Gospod pisatelj je priljubljeno to narodno igro deloma popravil ter predelal in se bode jutri predstavljal tako, kakor je izšla v Gabrškovi zbirki v tisku. Glavne vloge so skoraj vse v istih rokah ko pri lanski premjeri, tako znameniti tip Boštana Ježa gosp. Verovšek in njegove žene Barbe gospe Danilove, le vlogi Ferdinanda in Lavre sta na novo zasedeni ter igra prvega gosp. Nučič, drugo pa gdč. Noskova. Pri predstavi sodeluje operni moški zbor ter slavnata ljubljanska društvena godba.

Slovensko gledališče. „Dijak-prosjak“ spada med najbolj znane in najbolj priljubljene operete. Vsled svoje ljubeznosti, neprisiljene melodijožnosti in zabavnega dejanja se je ta opera že četrtoletja ohranila na odru in se je občinstvo še dolgo ne bo naveličalo. Dokaz tega je velikanski uspeh, ki ga je imela ta opera pri sobotni predstavi na našem odru. Mladina je kar vrskala veselja, vse občinstvo pa je plaskalo tako, kakor le ob izrednih prilikah. Predstava je to tudi zaslužila, zlasti v glasbenem oziru. Že leti bi bilo pač nekoliko več poleta, malo več prešernosti in manj težkega resnega nastopanja v igri, ali od opernih moči pač ni zahtevati, da bi bile enako dobre tudi v operetah, ki se pri nas skoro nikdar ne predstavljajo. Med vsemi močmi gre prvenstvo tudi to pot gospe Skalovi. Uživila se je popolno v svojo vlogo. Njena igra ni nikdar prazna, nikdar šablonska in zato spravi tudi vsako vlogo do popolne veljavje. Kot Lavra je bila mična in graciozna in je krasno dela. Njen partner gospod Orželski ni bil popolnoma disponiran, a se je potrudil, da svojo vlogo kar najbolje izvrši. „Bel canto“ je tisto sredstvo, s katerim si je pridobil gosp. Orželski vse simpatije in po katerem se je odlikoval tudi v ti vlogi. Ollendorf je igral g. Peršl. Pel ga je izvrstno, v igri pa smo pogrešali nekoliko več komike. Prav toplo pohvalo zaslubi tako za igro kakor za petje gdč. Stolzova. V drugem dejanju sta z dospesom „Jaz ljubim te“ imela posebno lep uspeh gdč. Klementova in gosp. Lebeda. Gosp. Verovšek sicer ni pevec, a igral je Entericha z neodoljivim humorjem in pristno komiko. Vse priznanje zaslujijo tudi gospa Bergantova in gg. Ambrož in Dragutinovič. Tudi zbor se je vrlo dobro držal. Vzprič reč čudovito velikemu uspehu te predstave ne dvomimo, da sledi še mnogo repriz te briljantne in efektne operete.

Javno predavanje Slovenskega ženskega društva. Že tri leta prira „Slovensko žensko društvo v

Ljubljani javna predavanja, ki so bila vsa dobro obiskana, toda toli ogromnega navala, kakor pri snočnjem predavanju vsečiliščnega profesorja dr. V. pl. Šercla, doseglo še ni bilo. Vsi sedeži so bili zasedeni, dame in gospodje so stali natlačeno kakor slaniki. To je dokaz, kako gorka je želja ljubljanskega občinstva po predavanjih, v prvi vrsti pa dokaz kolik ugled uživa g. predavatelj v vseh slojih ljubljanskih, ki znajo ceniti veliko žrtve, ki jo prinaša gosp. vseč. prof. pl. Šercl s tem, da podaja iz ogromne zakladnice svojega učenjaškega znanja zanimive odlomke v popularni obliki. Ne moremo si kaj, da bi tu izvou ne pondarjali, kako lepo, elegantno slovenščino govoril g. vsečiliščni profesor dr. pl. Šercl. Jezik mu teče gladko, kar da je rojen Slovenec; vsaka beseda je skrbno izbrana in premišljena. G. predavatelj si je izbral sinoči zlasti za ženske velezanimivo in poučno tvarino. Govoril je, »O ženskah v starini Indiji«; in ker pozna g. vseč. profesor sanskritski jezik prav tako, kakor slovenskega in še nebroj drugih, je preštudiral z njemu lastno marljivostjo in natančnostjo šege, navade in naziranje starih Indov, ki so bili sila pesimistični ter se zlasti radi vdajali misticizmu. Kakor pričajo razni izrekani sanskritskega jezika, so imeli Indi o ženskah vobče precej slabo mneuje. »Ženska je utešena laž, posebljena nečimernost in nepravičnost,« se glasi neki izrek starih Indov. In zoper dalje: »Brahma je dal ženski malomarnost, lenobo, nagnjenje k nakitu, laž, jezo... Ženska ne sme biti nikdar nevidna; kot otroka jo straži oče, potem soprog, a naposlед sin. — Žensko je težko modrovati, ker ne pozna logike, njeni zaključki so krivi kot kačja hoja, njen spomin je slab...« Druge prislovce zoper pa kažejo, da so starci Indi ženske visoko spoštovali. »Ženske so nadarjene, imajo fine občevalne oblike, bistro navznočnost duha, poznavo dobro umetnost, izviti se tudi iz najtežjih položajev. Kjer se ženska spoštuje, tam se raduje bogovi. Ženska je steber sreče, največji zaklad.« Odgoja žensk v starini Indiji je bila tako skrbna in temeljita. Dekleta so se učila risanja, slikarstva, godbe, matematike, zgodovine in sanskrtske slovne. Že starci Indi so imeli mnogo nadarjenih pisateljev ter tako usposobljenih učiteljev sanskrtskega jezika in sanskrtskega slovnice. Vendar pa niso smeli govoriti ženske klasičnega sanskrtskega jezika, marveč so govorile v narečju. Pri starih Indih je bilo razvito mnogoženstvo in mnogomogožstvo; enoženstvo se je omejevalo na največje kaste. Zelo razširjen je bil tudi heterizem; a te hetere so bile visokonobražene, duhovite ženske, velikega ugleda in so se navadno omogožile poznejne z visokimi dostenjanstveniki in celo s kraljeviči. To le prav kratek nedostaten izvleček tega velezanimivega predavanja. G. predavatelj je želil za svoje instruktivno predavanje prezsluženo priznanje. Iskreno želimo, da bi kmalu zoper slišali g. vseč. prof. drja. pl. Šercla.

Gospodinjska šola. Iz odbora tega prekoristnega narodnega zavoda se nam poroča: V odborovi seji dne 23. novembra t. l. konstituiral se je na novo izvoljeni odbor sledede: predsednica gospa dr. Kokaljeva, predsednica namestnica gospa dr. Tarčarjeva, blagajnica ca. gđa. Kadivčeva, nje namestnica gđa. Maroltova, tajnica gospa dr. Hribarjeva, nje namestnica gospa dr. Korunova. Nadzorovalne dame so gg. Peruščeva, Govčarjeva, Šubičeva, Prosenčeva, Gogolova, Fleischmanova, Kajzelj-Sercljeva, dr. Oton Papeževa, Jerinova, Mosova. Slednji izrek je odbor po končanem dnevnem redu, ki je bil s konstituiranjem odbora in imenovanjem nadzorovalnih dam izvršen, svojo zahvalo in priznanje gospodčini Ravnikarjevi kot društveni gospodinji za njeno požrtvovano delovanje.

Narodni kolek! Zdi se mi, da je dobila družba sv. Cirila in Metoda v narodnem kolku močno vir dohodkov. Ker pa ima obilo potreb in jo čaka ogromno dela, treba podporo kar se da dvigati. Zlasti se da to boš z narodnim kolkom, s katerim se spravi naširša sloje do tega, da bodo prispevali na leto s par desetičami. Ako vsak Slovenec da na vsako karto, na vsako pismo, na vsak račun le eden nar. kolek, bodo to velike vrose. Da se ga pa spravi čisto med ljudi, predlagam: Zdaj, ko pojdejo akademiki — i srednješolci! — na počitnice, naj vzame vsak s seboj, recimo, 1000 kolkov. Razpeljih bo leško med svojimi znanci in znankami. Že iz vključnosti jih bo marakido kupil 20-30. Če jih pa ostane, se lahko vrnejo. In sicer naj bi naša akademija, društva jih takliko naročila pri družbi sv. Cirila in Metoda, da bi jih vsak član s seboj vzel v razpeljanje. Po počitnicah izroči vsak skupljen denar društvu in to ga pošlje družbi. Z računi bi bilo čisto malo dela. Obenem se pri-

tej priliki gleda na to, da bo v vsem večjem selu kdo, ki jih bo vedno imel na razpolago. Saj se bodo gotovo dobili ljudje, ki store kaj brez dobička, posebno ko ne bo pri tem nobenega dela. Ali ne bi kazalo napraviti tudi malih lepakov s primerjnim pozivom za trgovine, kjer se dobiva kolek? S tem, da družba sama razpošilja koleke in še v tako majhnom številu, se jako dosti izgubi za poltnino. Obenem je tudi grozno ne potrebnega dela. Se li ne bi dalo temu odpomidi? Gotovo bi bilo par načinov trgovin z Ljubljani, ki bi rade volje prevzele razpeljanje tudi na veliko, nameč za gotov denar in osebno. V Ljubljano hodi večno vsakdo večkrat v letu. Tu bi v teh trgovinah z drugimi potrebščinami vred nakupil tudi kolikov. Trgovci bi se tem ne imel skoraj nobenega dela. Ako mi pa pošlje kaj po pošti, no, potem mi lahko priloži tudi naročeno število kolikov, ker to ne stane nič več. Družbi bi bilo s tem tako dosti dela prihranjenega. Trgovci, ki bi prodajali na veliko, bi dajali seveda le za gotov denar, dočim bi oni sami družbi plačevali vsoto za razprodane kolike. Slično bi se dalo napraviti tudi v vsejih centrih po deželi. Kdor pa ne more na ta način kupiti si kolikov, si jih naroči pri družbi sami, a kar se da veliko število skupaj, ker sicer pošta preveč vzame in tega se moramo vedno izogibiti. Mislim, da bi se na tak organiziran način dal kolek spraviti do velikanskega prometa. Zlasti zdaj o Božiču! Lepijo pa naj se kolikov poštevajo, da jih zadene poštni pečat, ali pa jih sicer prečrtoj, da so nerabni za drugi!

Umrl je v soboto v gradu Habsku pri Planini knez Hugo von Wiadischgrätz. Pogreb bo v četrtek ob pol 11. uri iz grada v rodbinsko grobnoce.

Poročil se je v Gradcu zdravnik pri Zg. Sv. Kunigundi na Štajerskem g. dr. Fr. Čeh z gđ. A. do Tratenščkovo, hčerkovo višjega poštnega kontrolorja g. Tratenščka v Gr. decu.

Zadružni izvoščki v Ljubljani je mestni magistrat z dne 29. oktobra 1904 potrdil sklep zadružnega zborna ki določa, opisuje se na § 54 II. odstavku obrtnega reda, da počeniš s 1. novembrom t. l. ne sme imeti en in isti podjetnik na stojšču v nobenem slučaju več voz nego dva. Dalje tudi ne sme postavljati en in isti podjetnik svojih vozov ob istem času na več stojšč. Prestopki se kaznujejo po določilih fijakerskega reda.

Zasulo je državno cesto pri Sv. Ani nad Tržičem. Plat je popolnoma razdalj cesta z opornimi zidovi vred na dolgost 20 metrov. Promet je ustavljen. V nevarnosti je tudi neki most. Škoda se računi na 40 000 K.

Pokušena goljufija. Gimnazijalec Kočper iz Ptuja je poskusil na pošti vpraviti premeteno goljufijo. Vplačal je pri pošti v Maribor za firmo Puch v Gradcu 1500 kron — katera svota v kovanem denaru je bila zavita in zapečatena in opremljena s počatom ptujske posojilnice. Uradnik ni pregledal zavitkov takoj, a zvečer je prišel na to, da je v enem zavitku mesto desetkratnega zlatov bil desetkratni drobiž, v drugem zavitku pa namesto srebrnih kron 20 zlatarski drobiž. Fanta, ki je sedaj na ta način že drugič poskusil ogoljufati poštno so seveda zapri.

40.000 kron škoda je napravila vsled zadnjega deževja močno narastla Soča, ker je nad Solkanom izpodnesla vse priprave za veliki most, podrla postavljene stebre in odnesla mnogo materiala.

Strašna noč na morju. V noči od petka na soboto je v Trstu divjala burja kar se je dalo. Odtrgal je pri Sv. Andreju enajst splavov, ki se rabijo za dovozjanje kamna za pristaniške zgradbe, in jih odnesla ven na razburjeno morje. Na teh splavih je bilo — 14 ljudi. V temi niso vedeli, kam jih nese vihar. Splavov niso mogli dirigirati, ker je bil vihar premičan. Tako so v smrtnem strahu prebili vso noč. V soboto zjutraj je šlo več parnikov splave iskat in so jih tudi srečno našli, a štirje možje so bili v noči ponesrečili in utonili v morju.

„Klub jugoslovenskih agronomov“ na Dunaju je izvolil za zimski tedaj sledenje odbor: pred. agr. Rasto Zidanček, pred. sednik; stud. kult. tehnik Julij Brčokner, podpredsednik; pred. agr. Anton Podgornik, blagajnik; stud. forest. Josip Kenda, tajnik; stud. agr. Svetozar Zrnić in stud. agr. Matej Kosmač, preglednika.

Izpred sodišča. Kazenske razprave pri tukajnjem deželnem sodišču: 1.) Jožef Obrul, habs. v Nomnu, je peljal s kolodvorške postaje v Lescah za stavbenco

tvrdko Chierici in Peka 5 zabojev dinamita in 5 sodčkov smodnika v Nomen. Čeravno je hlapes Obrul večkrat vozil razstrelijivo je opustil v tem slučaju vse tiste varnosti od redbe pri tako nevarni vožnji, ki jih predpisuje zakon. Vozil je to razstrelijivo v nočnem času po najbolj običajeni cesti, in ker ni bil tovorni voz z deskami zadelan, je izgubil med vožnjo v Žlečah 3 zabojev dinamita. Dva od teh zbojev so našli drugi vozniki in jih položili na kraj ceste. Nedolgo potem je pa Janez Pazler iz Lesc peljal 100 kg cementa in ker je bila tem, je šel njegov voz, ki ga je strio in tudi nekaj dinamitnih patron razdrobilo. Večkrat so izjavili, da je bil to izreden slučaj, da ni valed te velike teže in drugega vozil z deset tretjih dinamitnih zaboljil. Pazler je voz ustavil in šel z voza gledat, kaj da je pod kolesi in celem sedaj je spoznal v kakšni veliki nevarnosti, da se je on s svojim vozom nahajjal. Jozef Obrul je bil zaradi navedenega pregreska obsojen na 2 meseca stroga zapora, poostrenega s postom in trdim ležiščem. 2. France Kandare, gostilničar v Klancu, je na občinski poti delajočega Komisarijata hl. pca Jurja Trdina, ker ga ni ubogal, z držajem motike udaril po roki ter mu zlomil na levem roki spodnjo kost. Obsojen je bil na 6 tednov ječe. 3) Anton Branislj, krojač iz Cerknica, je občinskega redarja Antona Urbica, ko je hotel met prepričajočimi se fanti s potegneno slobjo napraviti mir, zgrabil za sabo, ter je hotel vzdolj redarjevemu opomenu izdustiti. Obsojen je bil na 2 meseca težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe.

Mazaj hodi. Dne 24. t. m. se je bil hlev Leopold Jerala opil in samovoljno zapustil službo pri nekem pekovskem mojstru. Drugi dan, ko je bil hlev zaklenjen in ni bilo nobenega doma, je prišel Jerala nazaj, vlomil v hlev in ukradel dva biča in še nalašč razbil ključavnico in poškodoval vrata. Tretji dan je nagašjev zoper prišel nazaj in ko je videl, da je že vse popravljeno, kar je bil prejšnji dan pokvaril, je zoper razbil vrata in napravil do 20 kron škode. Sodišče ga bode poučilo, da tako hoditi nazaj ni dovoljeno.

Konjska oprava je bila zamenjana dne 26. t. m. na dvorišču gostilne Jožefe Dolinške posestniku Francetu Perku iz Zdenečki vasi št. 12. Perkova oprava je bila še nova, vredna 36 K., a zamenjana je pa skoraj brez vsake vrednosti.

Goljufica. Služkinja A. Krašovec je v neki prodajalni na ime Koslerjeve kubarice vrezala kriila in je neki drugi služkinji poskusila ukraсти nekaj oblike.

Aretovan je bil na južnem kolodvoru delavec Ivan Kastelic iz Črnomeljskega okraja, ki se je hotel izseliti v Ameriko, ne da bi bil prej zadoljil vojaški dolžnosti.

Pobegnil je prisiljenec Ivan Turk, 48 let star, rodom iz Rudena pri Velikovou. Turk je po poklicu mizar in je nevaren tat.

Delavško gibanje. V soboto je šlo iz Zagreba v Hrušico 12, v Heb pa 14. Hrvatov, 24 jih je šlo iz Lend Gasteina v Zagreb, 10 iz Spodnje Avstrije na Reko, 9 iz Frankfurta, 10 pa iz Hrušice na Reko. — Včeraj je šel poseben vlek z 719 Ogri v Ameriko. — V nedeljo se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 20 Hrvatov. — Iz Hrušice je prišlo 400 Hrvatov, ki so se odpeljali na Reko, na Westfalsko jih je šlo 40, 30 pa v Heb. — Iz Podbrda je prišlo danes 200 Hrvatov, od teh se je prišlo 150 na Reko, 50 pa v Zagreb.

Izgubil se je, ali bil odpeljan pred 14 dnevi majhen črn pes z rjavim liso pod vratom in nad očesi, rujavimi nogami, dolgim repom in nepristriženimi ušesi (pol-podgaran). Sliši na ime »Miško«. Pred tednom dan bil je baje na Vrhniku brez znamke. Prosil se naznani proti nagradi 20 kron uredništvu »Slovenskega Naroda«.

Hrvaške novice. — Sabor je sprejel proračun v splošnem in podrobnostih. — Pri ožji volitvi iz II. razreda v zagrebški občinski zastop je bil izvoljen dr. Pajo Teodorovič, kandidat neodvisne meščanske stranke.

Hudo kaznovana občina. Okrajna občina v Splitu je naložila občini Omiš 18.000 K. globe zaradi neodnosti pri uvozu koruze. — Novo trdnjava zgradi vojno ministarstvo na otoku Molatu na vrh Begljama.

K Skoro vse odvajal-
-ne kapljice, kroglice in grenčice delujujo drastično in s tem škodijojo organizmu. Nasprotno pa želodčna tinktura lekarnarja Piccolio v Ljubljani na Dunajski cesti krepi organizem tudi po neprestani porabi. Zunanjna naročila po pozvetju. 1264-22

APENTA
„izmed najboljših salinskih odvajalnih mineralnih voda“.
Giuseppe Lapponi
telesni zdravnik Nj. Setosti papeža.
Zaloga v Ljubljani pri
Mihael Kastnerju in Peter Lassnuk.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 26. novembra 1904.

Naložbeni papirji	Denar	Blago
4% majeva renta	100	100-20
4% srebrna renta	99-85	100-05
4% avstr. kronska renta	100-15	100-35
4% zlata	119-90	120-10
4% ogrska kronska	98-15	98-35
4% zlata	118-85	119-05
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-
4½% posojilo mesta Split	100-25	101-25
4½% Zadar	100-	100-
4½% bos.-herc. žel. pos. 1902	100-90	101-90
4% dežka dež. banca k. o.	99-85	100-05
4% z. p. s. gal. d. hip. b.	99-85	100-25
4½% pešt. kom. k. o. z.	101-40	102-40
10½% zast. pisma pr.	107-45	108-45
4½% zast. pisma Innerst. hr.	100-50	101-50
dež. hr.	100-	100-
4½% z. pis. ogr. hip. ban.	100-	101-
4½% obl. ogr. lokalnih žel.	100-	101-
obl. češke ind. banke	100-75	101-75
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98-50	-
4% prior. dol. žel.	99-50	100-
3½% juž. žel. kup.	308-25	310-25
4½% avst. pos. za žel. p. o.	100-75	101-75

Srečke.	1860 ¹ , ...	188-50
" 1864	273-	277-
tiskarske	162-	164-
zem. kred. I. emisije	306-	316-
" II.	298-	308-
ogr. hip. banke	272-	277-50
srbske & frs. 100-	94-	99-
tsrške	134-15	135-15
Basilika srečke	20-75	21-75
Kreditne	479-	489-
Inomorske	79-50	81-50
Krakovske	87-	92-
Ljubljanske	69-	73-
Avt. rud. krška	54-	56-
Ogr.	29-	30-
Eduofove	66-	70-
Saloburške	76-	81-
Dunajskie kom.	524-	534-
Delnice.	87--	88-
Južne železnice	649-25	650-25
Državne železnice	1630-	1640-
Avt.-ogrske bančne delnice	674-75	675-75
Avt. kreditne banke	796-50	797-50
Ogrske	249-	250-
Zivnostenske	660-	662-
Premogok v Mostu (Britx)	494-25	495-25
Alpinke motak	2368-	2378-
Praške žel. indr. dr.	512-	514-
Rima-Murányi	308-	318-
Trbovlske prem. družbe	535-	539-
Avt. orčne tov. družbe	184-	186-
Češke sladkorne družbe	184-	186-
Valente.	11-34	11-38
C. kr. cekin	19-07	19-09
20 franki	23-49	23-57
Sovereigns	28-93	24-
Marke	117-50	117-70
Laški bankovci	95-20	95-40
Rubli	253-75	254-75
Dolarji	4-84	5-

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. novembra 1904.

Termin.

Pšenica za april	50	10-21
riz	50	7-96
Koruzna	50	7-57
Oves	50	7-18

Efektiv.

Nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Vidina nad morjem 306-2. Srednji kračni tlak 726-0

Nov	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo
26.	9. zv.	7603	- 06	sr. jvzhod.	oblačno
27.	7. zj.	7312	- 10	sl. svzhod.	oblačno
	2 pop.	7310	20	sl. jvzh.	pol. oblač.
	8. ev.	7315	- 30	sr. svzhod. del. jasno	
28.	7. zj.	7313	34	sl. jzahod.	oblačno
	2. pop.	7314	04	sl. jvzhod. del. jasno	

Srednja temperatura sobote in nedelje: -0.2 in -0.7°, normale: 1.3° in 1.1°.

Mokrina v 24 urah: 0.6 mm in 0.0 mm

Zahvala.

Povodom bridek izgube našega brata, svaka, oziroma nečaka, gosp. mag. pharm.

Oskarja Herzig

izrekamo tem potom najšernejšo zahvalo vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so rajnega spremili k večnemu počitku.

Posebno se zahvaljujemo za izkazano sočutje in darovane krasne vence sl. kranjskemu lekarniškemu gremiju v Ljubljani, sl. podružnici slovenske avstrijskega farmacevtičkega društva in č. zastopnikom ljubljanskih zdravnikov.

V Senju, 28. novembra 1904.

3459 **Žaluoči ostali.**

Novosti

modnega blaga za dame,
sukna in raznega manufaktur-
nega blaga, najcenejši nakup
za neveste, bogato zalogu kro-
jaških potrebščin priporoča

J. KOSTEVC

Sv. Petra cesta 4.

Cene strogo solidne. Točna postrežba.
Vzoreci se pošiljajo na zahtevo poštne prosto. 2973-13

DEBELOST

odstrani hitro in garanti, neškodljivo Thielejev čaj za odstranjanje debelosti. Najdnejša izprizvevala. Zavitek 2 K (po pošti 2-50 K franko po povz.) iz lekarne Jos. pl. Török, Budapešta, Koenigsg. št. 12. 2620-7

Lepo

solnčnato stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob, predsoobe, kuhinje, shrambe, poselske sobe, kleti, drvarnice in podstrelja, išče družina za 1. maj 1905. Vzame se tudi enonadstropna hiša z malim vrtom, najraje v Sv. Jakoba okraju, v najem ali pa se pod ugodnimi pogojmi kupi. 3325-3 Ponudbe pod „1. majnik 1905“ upravnemu „Slov. Naroda“.

Učenec

ki je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo, se sprejme takoj v trgovino z manufakturami, špecerijskim, in galanterijskim blagom ter železnino. Več pove Vitus Mory, trgovec v Šmihelu nad Piberkom, Koroško. 3437-2

Grenčica
„Florian“
in likér 5-272
„Florian“
najboljša kapljica za želodec.

Privatna plesna šola

v dvorani hotela „pri Maliču“.

Najboljše večerno razvedrilo za boljše družbe je strokovni kurz za dame in gospode iz boljših rodovin vsak ponedeljek ob 8. in petek ob pol 8. zvečer, kjer se poučujejo najmodernejši plesi.

V kratkem se otvorji kurz za otroke po lastni lahki metodi. P. n. rodovine vladljuno prosim, da izvolijo takoj vpisati svoje otroke.

Posebne ure vsak čas dneva za privatne družbe v dvorani in v privatnih hišah.

Prijave in vpisovanja vsak dan od II. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne v hotelu „pri Šlonu“, soba št. 73.

Z odličnim spoštovanjem

Giulio Morterra, plesni učitelj

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljavljen od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIZ. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Selzthal, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenc, Curih, Ženeva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove var., Heb, Marijine vare, Plzen, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Ženeva, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob Jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Šmohor, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda čez Klein-Reiffing, iz Steyr, Linc, Budejovic, Plzna, Mar. varov, Heba, Francovih varov, Prago in Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJE. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popold